

Nr 69

Av herr **Enarsson m. fl.**, om upphävande av förordningen om investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten.

(Lika lydande med motion nr 329 i Andra kammaren)

Bostadspolitiken har under hela efterkrigstiden präglats av långt gående centralisering, som tagit sig uttryck i reglering, restriktion och dirigering. Det statliga regleringssystemet har i sig inneburit en låsning, som fått oerhört negativa effekter för hela byggsektorn. Regeringens agerande har påfallande ofta haft ryckighetens stämpel, och resursfördelning och angelägenhetsgradering har icke gjorts på ett sådant sätt att balans mellan tillgång och efterfrågan kunnat uppnås, icke heller har insatserna avsett några positiva resultat vad gäller kostnadsutvecklingen. Investeringarna i bostäder, liksom industrins investeringar, uppvisar kraftiga förändringar år från år p. g. a. dessa punktvis insatta regleringar och restriktioner. För samhällsbyggnadet i stort är erfarenheterna icke heller positiva, och kompletteringsbebyggelse, innefattande alla de servicelokaler medborgarna har anledning ställa krav på, har i växande mån drabbats av plötsligt införda regleringar.

Att investeringar i samhällsbyggnadet måste ske efter angelägenhetsgradering av tillgängliga resurser är självklart, men ryckighet i bedömning och tillståndsgivning motverkar den helhetsbilden och skapar icke förutsättningar för kostnadspressande planering och rationalisering.

Som en ersättning till kristidens byggnadsreglering infördes från år 1963 en arbetsmarknadens prövning av s. k. oprioriterat byggande. Lagen om igångsättningstillstånd (31 maj 1963) gav länsarbetsnämnderna ett reellt inflytande på tillståndsgivning för byggnation, som innefattar objekt såsom sport- och idrottsanläggningar, butiks-, kontors- och banklokaler, bensinstationer och reparationsverkstäder, samlings- och nöjeslokaler, kyrkor samt kommunala förvaltningsbyggnader. En samhällets prövning kommer alltså till stånd beträffande dessa byggnadsobjekt, och riksdagen beslöt hösten 1967 att förlänga lagens giltighet till utgången av år 1969 samt att samtidigt ge Kungl. Maj:t möjlighet att ingripa i tillståndsgivningen.

I finansplanen år 1967 meddelade finansministern att han ansåg det nödvändigt att genom olika åtgärder begränsa investeringsbenägenheten hos kommunerna och att en skärpning av prioriteringen borde komma till stånd. I proposition 10/1967 föreslog därefter regeringen att en särskild

investeringsavgift — 25 % å byggnadskostnad — skulle införas för s. k. oprioriterat byggnadsarbete, som igångsatts under perioden 1 mars 1967 — 30 september 1968. I propositionen såsom oprioriterade angivna byggnadsarbeten överensstämmer i stort med de i lagen om igångsättningstillstånd aktuella byggobjekten. Vid riksdagsbehandlingen framhölls med skärpa från oppositionspartierna att den föreslagna straffskatten direkt motverkade långsiktig planering och rationalisering. Det framhölls också att straffskattens storlek och angiven tidpunkt var på måfå valda och att finansministern icke heller räknade med någon egentlig inkomst på skatten. Avslag på propositionen föreslogs.

De erfarenheter som de första tio månaderna givit visar med all önskvärd tydlighet att farhågorna besannats. De "dubbla lås" som igångsättningstillstånd *och* straffskatt innebär har för delar av byggsektorn medfört nära nog totalstopp, samtidigt som ryckigheten accentuerats genom de snabba och tillfälliga dispenser som av arbetsmarknadsmässiga skäl givits. Dispensgivningen har alltför ofta präglats av godtycke och skapat osäkerhet hos byggherrar och kommunala myndigheter. Ett uppdämt investeringsbehov föreligger och kommer med säkerhet att ta sig drastiska uttryck om avgiftsperioden slutar först 30 september 1968.

I och med riksdagens förlängning av lagen om igångsättningstillstånd till utgången av år 1969 har statsmakterna tillförsäkrats ett avgörande inflytande på omfattningen och inriktningen av byggverksamheten. Samhällsbyggandet, taget som helhet, bör icke ytterligare en tid belastas med den snedvridning och motverkan till rationellt utnyttjande som avgiften inneburit, utan snabbaste möjliga avveckling måste göras.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,

att riksdagen måtte, med verkan från 30 mars 1968, upphäva Kungl. Maj:ts förordning 44/1967 angående investeringsavgift för vissa byggnadsarbeten.

Stockholm den 19 januari 1968

Arvid Enarsson (h)

Roland Lundberg (h)

Lars Schött (h)
